

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DSR-IV-0702-10-1-MR/13

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 10.10.13 zaf. [signature]
nr. 8746 podpis. [signature]

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 17.10.2013r
nr. 4762 podpis. MPoieć

Warszawa, 15 października 2013 r.

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 23 września 2013 r., znak sprawy: BPS-043-39-1678/13, dotyczące oświadczenia Pani Senator Heleny Hatki (PO) złożonego podczas 39. posiedzenia Senatu w sprawie wsparcia starań o zapewnienie opiekunom osób niepełnosprawnych godnych warunków do wykonywania swojej ciężkiej pracy, wsparcia finansowego opiekunów oraz wprowadzenia odpowiednich rozwiązań emerytalno-rentowych, uprzejmie informuję:

W dniu 11 września 2013 r., Zespół do spraw Programowania Prac Rządu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, podjął decyzję o rozpoczęciu przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej prac nad zmianami przepisów dotyczących przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego, polegającymi na ujednoczeniu zasad ich przyznawania.

Zmiany przepisów mają przy tym na celu standaryzację świadczeń opiekuńczych, m.in. poprzez ocenę zakresu niesamodzielności osoby niepełnosprawnej. Oceny dokonywać będzie zespół ds. orzekania o niepełnosprawności. Zakłada się, że wysokość wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych wymagających największego zakresu opieki osiągnie w okresie 5 lat poziom najniższego wynagrodzenia. Planuje się, że przedmiotowy projekt wejdzie w życie w 2014 r.

Ponadto wyjaśniam, że MPiPS nie prowadzi prac zmierzających do uznania opieki sprawowanej przez opiekunów osób niepełnosprawnych za świadczenie pracy w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy i nadanie im uprawnień analogicznych do uprawnień pracowniczych.

Niemniej jednak, osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy, które rezygnują lub nie podejmują zatrudnienia w związku ze sprawowaniem opieki nad chorym członkiem rodziny są objęte przez ograny właściwe wypłacające przedmiotowe świadczenia ubezpieczeniami emerytalnym, rentowym i zdrowotnym, a zatem są w tym zakresie traktowane analogicznie jak pracownicy.

Krąg osób podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce określony został w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.). Co do zasady, podleganie ubezpieczeniom społecznym wynika z prowadzonej aktywności zawodowej. Jednak ustawodawca przewidział również sytuacje przerw w aktywności zawodowej, jego zdaniem zasługujące w sposób szczególny na ochronę ubezpieczeniową, w których szeroko rozumiany budżet państwa finansuje składki. Do sytuacji takich zaliczyć można m.in. okres pobierania świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, przysługujących w związku z rezygnacją z zatrudnienia, z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Z tego też względu, zgodnie z art. 6 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy wójt, burmistrz lub prezydent miasta opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości odpowiednio świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujących na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych. Składka za te osoby jest opłacana przez okres niezbędny do uzyskania docelowo 25-letniego okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego). Wynika to z przyjętego przez państwo zakresu wsparcia określonych aktywności społecznych.

Przewidziany ustawowo okres opłacania składek gwarantuje osobom pobierającym świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy prawo do świadczeń na poziomie co najmniej minimalnym. Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu, łącznie z okresową emeryturą kapitałową albo dożywotnią emeryturą kapitałową, jest niższa niż najniższa emerytura, emeryturę przysługującą z Funduszu podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna – osiągnął wiek emerytalny i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat.
- 2) kobieta – osiągnęła wiek emerytalny i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący do 31 grudnia 2013 r. co najmniej 20 lat (docelowo 25 lat).

Ponadto, zgodnie z ust. 3 i 4 powołanego przepisu, w przypadku, gdy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowiła kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej, świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych, przy obliczaniu okresów składkowych przypadających po dniu wejścia w życie ustawy, dla celów podwyższenia emerytury nie stosuje się zasady, że miesiące, w których składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe były obliczone od podstawy wymiaru niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników, uwzględnia się w części odpowiadającej proporcji tej podstawy do kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Jednocześnie, zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 28 i 28a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) w okresie pobierania jednego z przedmiotowych świadczeń osoby, które na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych uzyskają prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego zostają objęte obowiązkowo ubezpieczeniem zdrowotnym, jeżeli nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Poza wyżej wymienionymi świadczeniami opiekuńczymi, osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie uzyskują wsparcie na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182). Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są przez właściwe dla miejsca zamieszkania osoby/rodziny ośrodki pomocy społecznej i mogą być przyznawane w formie pieniężnej lub niepieniężnej, w tym usług.

Bardzo istotną formą wspierania osób niepełnosprawnych i ich opiekunów na podstawie przepisów o pomocy społecznej są specjalistyczne usługi opiekuńcze, które należy rozumieć jako usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym np. pielęgniarki, rehabilitantów, psychologów i pedagogów. Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, warunki i tryb ich ustalania, a także kwalifikacje osób je świadczących określone są w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22 września 2005 r. (Dz. U. Nr 189, poz. 1598, z późn. zm.).

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być świadczone także w ośrodkach wsparcia. Ośrodek wsparcia jest dzienną formą pomocy instytucjonalnej, w ramach której świadczone są różne usługi dostosowane do specyficznych potrzeb osób korzystających z tej formy pomocy, w tym usługi żywieniowe. Przy ośrodkach wsparcia mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Ośrodkami wsparcia, kierującymi swoją ofertę także do osób niepełnosprawnych, ale z zaburzeniami psychicznymi

są m.in. środowiskowe domy samopomocy, domy pomocy, kluby samopomocy. Tworzenie i finansowanie takich jednostek jest zadaniem z zakresu administracji rządowej zleconej do realizacji gminie lub powiatowi.

Ponadto, jedną z form wsparcia na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy nie spełniają warunków do uzyskania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego (m. in. przekraczają kryterium dochodowe 623 zł), a którzy zrezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem jest opłacanie przez ośrodek pomocy społecznej za te osoby składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Składka naliczana jest ona od kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby opiekującej się nie przekracza 150 % kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (684 zł) i osoba opiekująca się nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z innych tytułów lub nie otrzymuje emerytury albo renty. Dotyczy to również osób, które w związku z koniecznością sprawowania opieki pozostają na bezpłatnym urlopie. Składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wysokości określonej przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych jest opłacana przez okres sprawowania opieki.

Z poważaniem

MINISTER
z up. *Sereb*
Elżbieta Sereb
Podsekretarz Stanu